

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. május 14.
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	9159/24
Tárgy:	A népesség előregedéséből adódóan a költségvetési fenntarthatóságot érintő kihívások – A Tanács következtetései (2024. május 14.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a népesség előregedéséből adódóan a költségvetési fenntarthatóságot érintő kihívásokról szóló tanácsi következtetéseket, a Tanács által a 2024. május 14-én tartott 4023. ülésén jóváhagyott formában.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI
A NÉPESSÉG ELŐREGEDEDÉSÉBŐL ADÓDÓAN A KÖLTSÉGVETÉSI
FENNTARTHATÓSÁGOT ÉRINTŐ KIHÍVÁSOKRÓL

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA:

1. TUDATÁBAN VAN ANNAK, hogy az EU népessége az előrejelzések szerint az elkövetkező években csökkenni kezd. A társadalmak egyre inkább elöregednek, miután a munkaképes korú népesség jelentősen zsugorodik, miközben az idősök száma emelkedik. TUDOMÁSUL VESZI az egyes tagállamokban zajló eltérő fejleményeket, ideértve azt, hogy az előrejelzések szerint a népesség több tagállamban növekedni fog, habár bizonyos mértékben az összes tagállamban várható elöregedés;
2. HANGSÚLYOZZA, hogy a népesség elöregedése komoly kihívást jelent az államháztartások hosszú távú fenntarthatóságára nézve, és hogy ezt több tagállamban tovább súlyosbítják a magas államadósság-ráták, a potenciális növekedés lassulása, valamint a gazdasági kilátásokra nehezedő globális bizonytalanság. ALÁHÚZZA, hogy a költségvetési politikai stratégiának a költségvetési fenntarthatóság megerősítésére, a költségvetési tartalékok újraképzésére, a nagyobb mértékű fenntartható növekedés megvalósítására és az EU jövőbeli kihívásokkal szembeni rezilienciájának fokozására kell irányulnia;
3. JÓVÁHAGYJA a népesség elöregedéséről szóló 2024. évi jelentésben foglalt, az EU tagállamaira vonatkozó gazdasági és költségvetési előrejelzéseket (2022–2070), amely jelentést a Gazdaságpolitikai Bizottság (és annak a népesség elöregedésével foglalkozó munkacsoportja) és a Bizottság szolgálatai készítették közösen elfogadott módszertan és feltételezések alapján. MEGJEGYZI, hogy a népesség elöregedéséről szóló 2024. évi jelentésben szereplő előrejelzések a korábbi jelentésekben foglaltakhoz hasonlóan az idős korral összefüggő közkiadásokhoz (nyugdíjak, egészségügyi ellátás, tartós ápolás-gondozás és oktatás) kapcsolódnak;

4. KIEMELI a népesség elöregedéséről szóló 2024. évi jelentés alábbi főbb megállapításait:

- a) az időskorú eltartottak aránya az előrejelzések szerint hosszú távon meredeken emelkedni fog az EU-ban: míg jelenleg minden 65 évesnél idősebb személyre három munkaképes korú személy jut, 2070-re ez a szám kettő alá fog csökkenni. Az elkövetkező évekre az fogja rányomni a bélyegét, hogy a baby boom generáció eléri a nyugdíjkorhatárt. Ezen túlmenően a várható élettartam folytatódó növekedése hozzájárul a nyugdíjasok arányának emelkedéséhez, figyelemmel a törvényben előírt nyugdíjkorhatár és a tényleges nyugdíjbavonulási életkor között számos tagállamban mutatkozó lényeges különbségre is. A termékenységi arányszámok jóval a természetes reprodukciós arány alatt maradnak, a munkaerőpiaci részvétel növekedése és a pozitív nettó migrációs áramlások pedig az előrejelzések szerint nem lesznek elegendőek a munkaképes korú népesség általános csökkenésének kompenzálásához;
- b) a munkaerő várható csökkenése azt jelenti, hogy hosszú távon a termelékenység növekedése lesz az egyedüli mozgatórugója a potenciális GDP-növekedésnek. Az EU egészében a 2022–2070-es időszakra előrejelzett éves átlagos potenciális GDP-növekedési ráta 1,3 %.
- c) Az előrejelzések alapforgatókönyvi feltételezései alapján az idős korral összefüggő teljes közkiadások a GDP 2022-es 24,4 %-áról 2070-re a GDP 25,6 %-ára emelkednek majd az uniós összesített értéket tekintve, és ezen emelkedés legnagyobb része 2045-ig várható, majd utána nagyjából stabilizálódik, főként az alapul szolgáló demográfiai fejleményeket követve. Ezen előrejelzések azonban jelentősen különböznek az egyes tagállamok tekintetében, és 17 tagállam esetében az uniós átlagot meghaladó növekedést jeleznek előre. Kilenc tagállamban az idős korral összefüggő teljes közkiadások az előrejelzések szerint 2070-re haladják majd meg az uniós átlagot. Az egészségügyi ellátással és a tartós ápolással-gondozással összefüggő kiadások csaknem egyetemes jellegű emelkedése hozzájárul majd az előrejelzett növekedéshez. Az előrejelzések szerint a legtöbb tagállamban a nyugdíjkiadások is nőni fognak. A csökkenő helyettesítési ráták számos tagállamban enyhítik az általános jellegű növekedést;

d) a hosszú előrejelzési időszakot övező jelentős mértékű bizonytalanság figyelembevétele érdekében a népesség előregedéséről szóló 2024. évi jelentés több alternatív forgatókönyvet is tartalmaz. Kiváltképpen a stabilizálódó helyettesítési ráták több tagállamban is hatalmas felfelé irányuló nyomást helyeznének a nyugdíjkiadásokra. Emellett a termelékenység alacsonyabb növekedési rátája kevésbé dinamikus GDP-növekedést vonna maga után, így módon pedig növelné az idős korral összefüggő közkiadások GDP-hez viszonyított arányát. Ezen túlmenően egy, az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápoláshoz-gondozáshoz kapcsolódó kockázati forgatókönyv – figyelembe véve a technológiai fejlődéssel, valamint a költségekkel és a lefedettséggel összefüggő nem demográfiai tényezőket – szintén jelentősen nagyobb nyomást eredményez a közkiadásokra nézve. A legtöbb tagállam esetében e forgatókönyvek azt mutatják, hogy az előregedéssel kapcsolatos közkiadások az alapforgatókönyv előrejelzéseinél lényegesen nagyobb mértékben is nőhetnek. Ezzel ellentétben viszont a kedvezőbb gazdasági vagy demográfiai fejlemények az államháztartások számára alacsonyabb relatív terhet vonnának maguk után;

5. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy tovább kell foglalkozni az előregedés gazdasági és költségvetési következményeivel, többek között rendezett államháztartás megvalósítása, a termelékenység, valamint az aktivitási és a foglalkoztatási ráta növelése, továbbá a nyugdíjrendszernek, az egészségügyi ellátórendszernek és a tartós ápolási-gondozási rendszereknek az e kihívásokhoz való hozzáigazítása révén. FELSZÓLÍTTA a tagállamokat, hogy – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében – hajtsák végre az európai szemeszter keretében kiadott, kapcsolódó országspecifikus ajánlásokat;
6. ÜDVÖZLI, hogy több országban az elmúlt évtizedben végrehajtott nyugdíjreformok hozzájárultak a közkiadások dinamikájának megfékezéséhez, a tényleges nyugdíjbavonulási életkor növeléséhez, valamint a nyugdíjrendszerek bevételi oldalának megerősítéséhez. HANGSÚLYOZZA a nyugdíjrendszerek költségvetési fenntarthatóságát és szociális megfelelőségét egyaránt figyelembe vevő, holisztikus szakpolitikai szemlélet fontosságát. A nyugdíjak megfelelőségéről szóló, hamarosan várható 2024. évi jelentés e tekintetben kiegészíti a népesség előregedéséről szóló 2024. évi jelentést. KIEMELI, hogy a tagállamoknak bár eltérő mértékben, de további lépéseket kell tenniük, ideértve a tényleges nyugdíjbavonulási életkor emelését és a nyugdíjrendszerben meglévő fenntarthatósági elemek megerősítését is. HANGSÚLYOZZA, hogy a nyugdíjkorhatárnak a várható élettartamhoz kötése lényegesen javítja az államháztartások hosszú távú fenntarthatóságát a népesség előregedéséről szóló jelentésben található előrejelzésekben. FELSZÓLÍTTA a tagállamokat, hogy kerüljék a fenntarthatóságot fokozó, már elfogadott reformok visszafordítását;

7. ÜDVÖZLI, hogy a gazdasági kormányzási keret reformja – azáltal, hogy az államadósság fenntartó pályára állítására helyezi a hangsúlyt – számításba veszi az előregedéssel kapcsolatos kiadásoknak a tagállamok középtávú költségvetési-strukturális terveiben foglalt előrejelzéseit, valamint növeli relevanciájukat a költségvetési felügyelet során. FELKÉRI a Bizottságot, hogy a népesség előregedéséről szóló 2024. évi jelentés megállapításait építse be az EU-ban meglévő gazdaság- és költségvetési politikai koordináció releváns területeibe;
8. ÜDVÖZLI, hogy az Eurostat továbbra is időszerű módon népesség-előreszámításokat készít, és HANGSÚLYOZZA, hogy e tekintetben fontosak a nemzeti statisztikai hivatalokkal való információcserék, teljes mértékben tiszteletben tartva azok és az Eurostat függetlenségét;
9. FELKÉRI a Gazdaságpolitikai Bizottságot és a Bizottságot, hogy az Eurostat által legkésőbb 2026 márciusáig elkészítendő új népesség-előreszámítások alapján 2027 nyaráig tegye naprakésszé a népesség előregedésének gazdasági és költségvetési következményeiről szóló elemzését.
